

od nje otoci Brač i Hvar i pridružili se opet Neretljanskoj oblasti.¹⁷ Čorović izričito veli za Neretljansku oblast, da nije bila u Časlavovoj državi.¹⁸ Ne može se dokazati sigurno, da je Časlav imao vlast nad Neretljanskom oblast, ¹⁹ Zahumljem i Dukljom. Poznato je pak, da je poslije Časlavove smrti g. 960. njegovo djelo nezavisne srpske države, koja je još obuhvatala i Bosnu, propalo, pak je Raška došla domalo opet pod tuđinsku vlast. Ocrtao sam ovdje najkrupnije crte povijesti Neretljanske oblasti kroz X. stoljeće i iznio mnijenja raznih historičara o sudbini njezinoj i pojedinim njezinim dijelova. U potanju kritiku iznesenih mišljenja ne ću se upuštati, ali je svakako to sigurno, da sve te vlasti nad Neretljanskom oblast i pojedinim njezinim dijelovima, i one sigurno nam zajamčene i one eventualne prema mišljenjima raznih historičara, bijahu samo privremene, jer je na koncu konca Neretljanska oblast ipak i dalje do izvjesnog vremena ostala kao posebna oblast. Što je bilo s Korčulom kroz sve to vrijeme? Sigurno je dijelila ona uglavnom sudbinu ostale oblasti; ukoliko je istinito Šišićevo mišljenje, da su oni otoci pred Splitom: Brač, Hvar i Vis bili neko vrijeme u Hrvatskoj državi, nije isključeno, da i Korčula, premda dosta južnije položena, nije bila u istom sklopu.

Svakako je za nas najzanimljivije ono, što Konstantin Porfirogenet, koji je pisao svoje poznato djelo oko g. 948.—952., javlja o Neretljanskoj oblasti i njezinim otocima. On je prikazuje kao posebnu oblast; ističe, kako je bila pod vlašću Petra Gojnikovića, a za svoje doba ne ističe nikakvu vlast nad njome. Neretljanske otoke spominje u dva navrata: Na prvom mjestu u glavi XXX. govoreći općenito o zemljama i narodima na tlu bivše rimske provincije Dalmacije i spominjući Neretljane veli: »Blizu su do njih četiri ostrva: Mljet, Korčula, Hvar i Brač, veoma lijepa i plodna s mnogim pustim gradovima i močvarama²⁰; na njima stanuju, drže

¹⁷ Šišić: op. cit. p. 436.

¹⁸ Čorović: »Bosna i Hercegovina« p. 39.

¹⁹ Konstantin Porfirogenet o tom ništa ne spominje, pače on, suvremenik Časlavov, piše, da u doba Petra Gojnikovića vladaše Neretljanskom oblasti arhont Srbije; dakle govori kao o nekoj prošloj stvari. Ni Jireček u svojoj »Istoriji Srba« ne spominje tu Časlavovu prevlast nad primorskim oblastima.

²⁰ Tako prevodi Šišić u »Povijesti Hrvata u vrijeme narodnih vladara« p. 451. Rački u Documenta p. 406 prevodi »ἐλῶνας« također kao »paludes«, dok Barada (»Topografija Porfirogenetove Paganije«, Starohrvatska prosvjeta, nova serija II, 1—2 p. 38) prevodi taj pasus »veoma lijepa i plodna sa opustjelim gradovima i rudinama«.